

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอน
ตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี

เจษฎา บุญญาภิชาติกาล*

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 10570

Received: 10 July 2025

Revised: 11 May 2026

Accepted: 25 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ก่อนและหลัง การใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิจัยกึ่งทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทักษะการขับร้องเพลงไทยต่ำกว่าร้อยละ 60 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การขับร้องเพลงไทย จำนวน 4 แผน และ 2) แบบประเมินทักษะการขับร้องเพลงไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะ ด้านทำนอง และด้านเนื้อร้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน ก่อนเรียนเท่ากับ 63.40 (S.D.=3.52) และหลังเรียนเท่ากับ 126.65 (S.D.=10.25) ค่า $t=34.849$

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนดนตรี; การขับร้องเพลงไทย; การสอนดนตรีตามแนวคิดมอนเตสซอรี

* Corresponding Author: Boonyapichattigan@gmail.com

A Study of Thai Singing Achievement in Rhythm, Melody, and Lyrics of Grade 8 Students Using the Montessori-Based Music Teaching Approach

Jedsada Boonyapichattigan*

*Bodindecha (Sing Singhaseni) Samut Prakan School, Bang Sao Thong District,
Samut Prakan Province 10570, Thailand*

Abstract

The purpose of this research was to investigate the Thai singing achievement such as in rhythm, melody, and lyrics of grade 8 students at Bodindecha (Sing Singhaseni) Samut Prakan School before and after implementing a teaching model based on the Montessori music approach. The study employed a one-group pretest-posttest design. The sample consisted of 20-eight grade students from the first semester of the 2023 academic year, selected through purposive sampling from students who scored below 60% in Thai singing skills. The experimental duration was 8 hours, utilizing the song called "Phleng Chawa" for practice. The research instruments included: 1) four lesson plans for Thai singing instruction totaling 8 hours, with an IOC of 1.00, and 2) a Thai singing skill test covering rhythm (32 points), melody (56 points), and lyrics (55 points), totaling 143 points. The assessment tool yielded an IOC of 1.00 and an Inter-rater Reliability of 0.85. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results revealed that: The Thai singing achievement in rhythm, melody, and lyrics of grade 8 students after the implementation of the Montessori-based teaching model was statistically significantly higher than before the intervention at the .05 level. The overall mean score for all three dimensions increased from a pretest average of 63.40 (S.D.=3.52) to a posttest average of 126.65 (S.D.=10.25), with a t-value of 34.849.

Keywords: Music Teaching Approach; Thai Singing; Montessori-Based Music Teaching Approach

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วย 3 สารคือ ทศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สำหรับสาระดนตรีนั้นได้กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยการขับร้องเพลงไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งมีการค้นพบว่า การเล่นหรือฝึกปฏิบัติดนตรีนั้นไม่ได้ใช้สมองซีกขวาเพียงซีกเดียวแต่ต้องใช้สมองทั้งสองซีกไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้สมองซีกขวาด้านอารมณ์สุนทรีย์และความสามารถทางดนตรีประสานกับการใช้สมองซีกซ้ายในการอ่านโน้ตเพลง ดังนั้นขณะที่เด็กเล่นดนตรีอย่างมีความสุข และมีอารมณ์ไปกับเพลง สมองทั้งสองซีกจะเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้สมองทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (นันทิยา ตันศรีเจริญ, 2545) และการขับร้องนั้นเป็นผลงานทางดนตรีที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนการดนตรีใด ๆ นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรู้จักการเปล่งเสียงของตนออกมาเป็นภาษาใช้ในการสื่อสารกันเองในกลุ่มของตน การขับร้องก็เกิดขึ้นมาในเวลาไล่เลี่ยกันนั้นเองมนุษย์ในแต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าพันธุ์นั้นจะใช้ภาษาของตนสร้างสรรค์ผลงานดังกล่าว การร้องเพลงเป็นสื่อกลางในการติดต่อและเข้าใจที่เก่าแก่ที่สุด ดังนั้นลักษณะการร้องเพลงจึงเกิดขึ้นทั่วทุกประเทศ ซึ่งประเทศนั้น ๆ ต่างรักษาไว้ในท้องถิ่น (สมโภช รอดบุญ, 2518) การขับร้องเพลงไทยในอดีตนั้นถือเป็นศิลปะที่รู้จักกันแพร่หลาย และเป็นที่ยอมรับในวงดนตรีไทย ทั้งวงปี่พาทย์วงเครื่องสายและวงมโหรี (รจนา ผาตไพบูลย์, 2550) การขับร้องเพลงไทยมีคุณค่าในฐานะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ต้องมีการสืบทอดอย่างเป็นระบบ (สุพรรณณี เหลือบุญชู, 2565) ทักษะการขับร้องเพลงไทยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจังหวะ หมายถึง ความสามารถในการขับร้องให้ตรงกับอัตราจังหวะขงไฟ และหน้าทับของเพลง 2) ด้านทำนอง หมายถึง ความสามารถในการขับร้องให้ตรงกับทำนองระดับเสียงสูง-ต่ำ และสำเนียงของเพลง และ 3) ด้านเนื้อร้อง หมายถึง ความสามารถในการขับร้องเนื้อร้องได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วนตามบทร้องของเพลง ดังนั้น การที่จะได้มาซึ่งการร้องที่ถูกต้องมีคุณภาพมีเทคนิคลีลา และความไพเราะอย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาหลักวิธีการ ตลอดจนเทคนิคในการขับร้องอย่างถ่องแท้ กระจำงัดจึงทำให้การขับร้องประสบผลสำเร็จได้

แต่การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในปัจจุบัน จะมุ่งพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระดนตรีเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนขาดทักษะและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดทักษะดนตรี (มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น, 2557) ซึ่งหลักการที่สำคัญของทักษะทางดนตรีนั้น คือ การเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนมีการรับรู้ พัฒนาความซาบซึ้งในสุนทรีรสของดนตรี และสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2545) ทักษะการปฏิบัติทางดนตรีจัดเป็นหัวใจของการศึกษาดนตรี ทักษะดนตรีแต่ละประเภทย่อมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรมีการเสนอทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทักษะดนตรี ประกอบไปด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์และการอ่าน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540)

ปัญหาที่เกิดขึ้น จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ พบว่า จากการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การขับร้องเพลงมาตรฐานที่ 2.1 ตัวชี้วัดที่ 2.2 อ่าน เขียนร้องโน้ตไทยและโน้ตสากลที่มีเครื่องหมายแปลงเสียง ตัวชี้วัดที่ 2.4 ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง ตัวชี้วัดที่ 2.6 ประเมิน พัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเอง หลังจากการฝึกปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและได้รับความรู้จากเนื้อหาแต่ยังไม่เกิดทักษะการขับร้องอย่างแท้จริง กล่าวคือ นักเรียนยังไม่สามารถขับร้องเพลงได้ตรงจังหวะและทำนองเพลง

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการเรียนรู้อ่านการขับร้อง และศึกษารูปแบบของนวัตกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และพบว่า การเรียนการสอนดนตรี ผู้เรียนต้องมีทักษะด้านจังหวะและเข้าใจเรื่องความหมายของตัวโน้ตดนตรี รู้จักสังเกตเสียงสูง-ต่ำ จึงจะสามารถขับร้องเพลงได้ถูกต้องทั้งจังหวะและทำนองเพลง และพบว่า แนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาดังกล่าวมาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori) เชื่อว่า การศึกษาดนตรีควรเริ่มจากประสาทสัมผัสและประสบการณ์ตรง โดยเด็กจะซึมซับ (Absorb) สิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างเป็นธรรมชาติ (Montessori, 1967) แนวคิดนี้เห็นว่า การเรียนดนตรีควรเริ่มจากจังหวะ แล้วค่อยตามด้วยการอ่านโน้ตและเขียนตัวโน้ต โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การเลียนแบบ (Imitation) 2) การจดจำ (Recognition) และ 3) ความแม่นยำในเสียง (Intonation) (สิขณันต์เศก ย่านเดิม, 2558) สอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1897) ที่เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์โดยตรง (Learning by Doing) นอกจากนี้ Dansereau & Wyman (2020) ได้ศึกษาหลักสูตรดนตรีตามแนวคิดมอนเตสซอรีกับเด็กอายุ 3-6 ปี พบว่า ผู้เรียนมีสมาธิสูงขึ้น มีความมั่นใจ

ในการปฏิบัติงานดนตรี และแสดงพัฒนาการที่สม่ำเสมอ ซึ่งยืนยันประสิทธิภาพของแนวคิดนี้ อีกทั้งพบว่าแบบฝึกทักษะที่ดีสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้ดี ดังที่ วิทยา ศรีผ่อง (2563) ได้ศึกษาชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยสำหรับพัฒนาศักยภาพของผู้ขับร้อง พบว่า หลังใช้สามารถร้องได้ทุกระดับเสียง มีพลังกำลังในการขับร้องไม่ให้เกิดการเพี้ยนเสียง ส่งผลให้สามารถขับร้องได้จนจบเพลงโดยยังคงรักษาคุณภาพของระดับเสียงที่ดีไว้ได้ และขับร้องได้ถูกต้องตามจังหวะ ช้องไฟของเพลง และการสร้างแบบฝึกทักษะยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 วรรค 1 สถานศึกษาต้อง “จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” วรรค 5 สถานศึกษาต้อง “ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน” และสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนขับร้องเพลงได้ดี คือ แบบฝึกทักษะการปฏิบัติ โดยแบบฝึกทักษะจะบอกขั้นตอนและวิธีการในการปฏิบัติจากง่าย ๆ ไปสู่เทคนิควิธีที่ยากขึ้นตามลำดับ ซึ่งหากผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติแล้วก็จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ ที่กำหนดได้

จากปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทย ด้านจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด การสอนดนตรีของมอนเตสซอรี เพื่อให้ นักเรียนสามารถขับร้องเพลงไทยได้เพราะถูกต้องตรงตามจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้องของเพลง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด การสอนดนตรีของมอนเตสซอรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) หมายถึง แนวทาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 I = Imitation (การเลียนแบบ) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดให้ผู้เรียนเลียนแบบ เสียงการขับร้องที่ถูกต้องจากครูผู้สอนและสื่อที่ครูผู้สอนจัดเตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ และปฏิบัติการขับร้องได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 R = Recognition (การจดจำ) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดให้ผู้เรียนจดจำเสียงการขับร้องที่ถูกต้องทั้งด้านเนื้อร้อง ทำนองและจังหวะของเพลง โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนสามารถขับร้องเพลงไทยได้ถูกต้องด้านเนื้อร้อง ทำนองและจังหวะของเพลง

ขั้นที่ 3 I = Intonation (แม่นยำในเสียง) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพการขับร้องเพลงไทย เพื่อประเมินผลการขับร้องเพลงไทยทั้งด้าน เนื้อร้อง ทำนองและจังหวะ

ผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทย หมายถึง ระดับความสามารถของผู้เรียนในการขับร้องเพลงไทยที่วัดได้จากแบบประเมินทักษะการขับร้อง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านจังหวะ หมายถึง ความสามารถในการขับร้องให้ตรงกับอัตราจังหวะ ช่องไฟ จังหวะหน้าทับ และความสม่ำเสมอของจังหวะตลอดทั้งเพลง

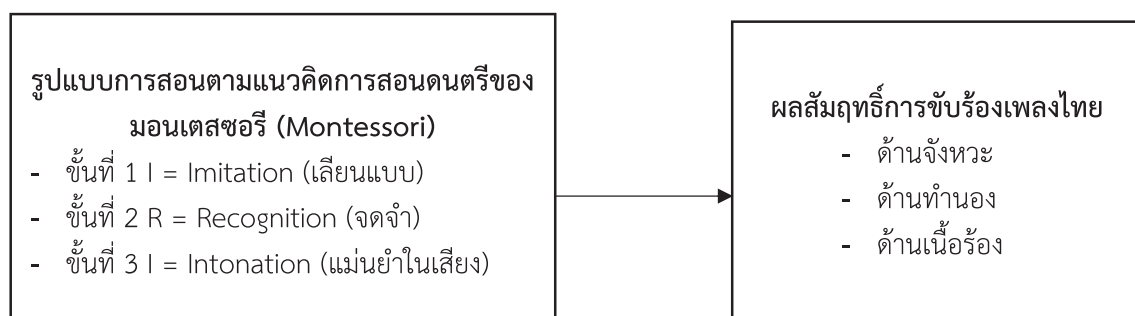
ด้านทำนอง หมายถึง ความสามารถในการขับร้องให้ตรงกับทำนองเพลง ระดับเสียงสูง-ต่ำทางเสียง สำเนียง และการใช้เสียงครวญ เอื้อน ตามลักษณะเฉพาะของเพลงไทย

ด้านเนื้อร้อง หมายถึง ความสามารถในการขับร้องเนื้อร้องได้ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วนตามบทร้องของเพลง การออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ได้ถูกต้อง และการเว้นวรรคตอนที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบ One-Group Pretest-Posttest Design มีการศึกษาตัวแปรดังนี้ 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) และ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทย 3 ด้าน คือ ด้านจังหวะ ด้านทำนอง ด้านเนื้อร้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ

ขอบเขตการวิจัย/กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากร หรือ กลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 449 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาศิลปะ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ที่พบว่า มีปัญหาในการขับร้องเพลงไทย ด้านจังหวะ ทำนองและเนื้อร้อง โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลการประเมินทักษะการขับร้องเพลงไทยในภาคเรียนก่อนหน้า ต่ำกว่า ร้อยละ 60 ซึ่งเป็นนักเรียนที่ยังไม่สามารถขับร้องเพลงได้ตรงจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง เหตุผลที่เลือกแบบเจาะจงเนื่องจากต้องการศึกษากับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาด้านทักษะการขับร้องโดยเฉพาะ เพื่อให้เห็นผลของการใช้รูปแบบการสอนได้ชัดเจน

3. ระยะเวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง โดยใช้เพลงชา เป็นเพลงที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การขับร้องเพลงชา

แผนการจัดการเรียนรู้การขับร้องเพลงไทยตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางฯ ตัวชี้วัด เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน โดยใช้กระบวนการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี 3 ขั้นตอน (Imitation, Recognition, Intonation)

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ผลการประเมินพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบประเมินทักษะการขับร้องเพลงไทย

แบบประเมินทักษะการขับร้องเพลงไทย เพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์การขับร้องก่อนและหลังการทดลอง แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจังหวะ (32 คะแนน) ด้านทำนอง (56 คะแนน) และด้านเนื้อร้อง (55 คะแนน) รวม 143 คะแนน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการขับร้อง

2.2 สร้างแบบประเมินทักษะการขับร้องเพลงไทย ครอบคลุม 3 ด้าน พร้อมเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ที่ชัดเจนในแต่ละด้าน

2.3 นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมินพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.4 นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยให้ผู้ประเมิน 2 คน ทำการประเมินพร้อมกัน แล้วนำผลคะแนนมาคำนวณหาความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter-Rater Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

ตาราง 1 ประเด็นการให้คะแนน

ประเด็นการให้คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
จังหวะ	32 คะแนน
ทำนอง	56 คะแนน
เนื้อร้อง	55 คะแนน
รวม	143 คะแนน

การแปลความหมายของร้อยละ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 ร้อยละ 80 - 100 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการร้องเพลงอยู่ในระดับดีมาก
 ร้อยละ 70 - 79 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการร้องเพลงอยู่ในระดับดี
 ร้อยละ 60 - 69 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการร้องเพลงอยู่ในระดับปานกลาง
 ร้อยละ 50 - 59 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการร้องเพลงอยู่ในระดับพอใช้
 ร้อยละ 0 - 49 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในการร้องเพลงอยู่ในระดับปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนขับร้องเพลงช้า แล้วบันทึกคะแนนด้วยแบบประเมินทักษะการขับร้อง
3. ดำเนินการทดลอง โดยจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง ตามกระบวนการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี 3 ขั้นตอน (Imitation → Recognition → Intonation)
4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกัน
5. นำผลคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินการขับร้องเพลงไทยรายด้าน ระหว่างก่อนใช้และหลังใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) โดยใช้สถิติทดสอบค่าที แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบการขับร้องเพลงไทย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) ใช้สถิติทดสอบค่าทีกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) การขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะ

การขับร้องเพลงไทย ด้านจังหวะ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test	p-value
ก่อนเรียน	20	12.15	1.23	19	52.724	0.000
หลังเรียน	20	30.05	1.28			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านจังหวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) พบว่า นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.15 (S.D.=1.23) คิดเป็นร้อยละ 37.97 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.05 (S.D.=1.28) คิดเป็นร้อยละ 93.91 ผลการวิเคราะห์ค่า t ปรากฏว่า ค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 52.724 แสดงว่า หลังจากการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การร้องเพลงไทยด้านจังหวะสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านทำนองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) ใช้สถิติทดสอบค่าทีกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) การขับร้องเพลงไทยด้านทำนอง

การขับร้องเพลงไทย ด้านทำนอง	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test	<i>p</i> -value
ก่อนเรียน	20	22.65	1.69	19	50.405	0.000
หลังเรียน	20	46.20	1.20			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการแก้ปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านทำนองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) พบว่า นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.65 (S.D.=1.69) คิดเป็นร้อยละ 40.45 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 46.20 (S.D.=1.20) คิดเป็นร้อยละ 82.50 ผลการวิเคราะห์ค่า *t* ปรากฏว่า ค่า *t* จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 50.405 แสดงว่า หลังจากการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การร้องเพลงไทยด้านทำนองสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านเนื้อร้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) ใช้สถิติทดสอบค่าทีกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) การขับร้องเพลงไทยด้านเนื้อร้อง

การขับร้องเพลงไทย ด้านเนื้อร้อง	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test	<i>p</i> -value
ก่อนเรียน	20	29.25	1.29	19	70.320	0.000
หลังเรียน	20	52.85	0.99			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ผลการแก้ปัญหาการขับร้องเพลงไทยด้านทำนองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) พบว่า นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียน

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.25 (S.D.=1.29) คิดเป็นร้อยละ 53.18 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.85 (S.D.=0.99) คิดเป็นร้อยละ 96.09 ผลการวิเคราะห์ค่า t ปรากฏว่า ค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 70.320 แสดงว่า หลังจากการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การร้องเพลงไทยด้านเนื้อร้องสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยรวมทั้ง 3 ด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) ใช้สถิติทดสอบค่าทีกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test for Dependent Sample) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) การขับร้องเพลงไทยรวมทั้ง 3 ด้าน

การขับร้องเพลงไทย รวมทั้ง 3 ด้าน	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test	p-value
ก่อนเรียน	20	63.40	3.52	19	34.849	0.000
หลังเรียน	20	126.65	10.25			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการแก้ไขปัญหาการขับร้องเพลงไทยรวมทั้ง 3 ด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) พบว่า นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 63.40 (S.D.=3.52) คิดเป็นร้อยละ 44.34 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 126.65 (S.D.=10.25) คิดเป็นร้อยละ 88.57 ผลการวิเคราะห์ค่า t ปรากฏว่า ค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 34.849 แสดงว่า หลังจากการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี (Montessori) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การร้องเพลงไทยรวมทั้ง 3 ด้านสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สรุปภาพรวม ผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ทั้งด้านจังหวะ ด้านทำนอง ด้านเนื้อร้อง และรวมทั้ง 3 ด้าน โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 44.34 เป็นร้อยละ 88.57 คิดเป็นพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.23

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการขับร้องเพลงไทย

ผลสัมฤทธิ์การขับร้องเพลงไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรี สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการสอนดนตรีตามแนวคิดมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำและเป็นต้นแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1897) ที่กล่าวว่า การแสดงกิจกรรมให้เด็กเห็นซ้ำ ๆ จะทำให้เด็กค่อย ๆ เรียนรู้และมีส่วนร่วม กับกิจกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของมอนเตสซอรีที่เน้นว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านประสาทสัมผัส และการลงมือปฏิบัติจริง (Montessori, 1967) ขั้นตอนการสอน 3 ขั้น (Imitation → Recognition → Intonation) ช่วยให้ผู้เรียนเริ่มต้นจากการเลียนแบบเสียงที่ถูกต้อง ไปสู่การจดจำ และพัฒนาความแม่นยำ (สิขณันเศก ย่านเดิม, 2558) ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการขับร้องเพลงอย่างต่อเนื่อง ผลวิจัยยังสอดคล้องกับ Dansereau & Wyman (2020) ที่ศึกษาหลักสูตรดนตรีตามแนวคิดมอนเตสซอรี พบว่า ผู้เรียนแสดงสัญญาณของสมาธิที่ลึกซึ้ง มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานดนตรีเพิ่มขึ้น และมีพัฒนาการที่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ จิรภัทร์ ถิ่นทะเล และสิขณันเศก ย่านเดิม (2564) ที่พบว่า การใช้ทฤษฎีการสอนดนตรีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีได้อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับ วิทยา ศรีม่วง (2563) ที่พบว่า ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยสามารถพัฒนาให้ผู้ขับร้องสามารถร้องได้ถูกต้องตามจังหวะช่องไฟของเพลง

2. ผลด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างดำเนินการทดลอง พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ในหลายมิติ ดังนี้ 1) ด้านสมาธิ นักเรียนมีสมาธิในการฝึกปฏิบัติมากขึ้นในแต่ละชั่วโมง เนื่องจากกระบวนการสอนแบบมอนเตสซอรีมีขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนมุ่งมั่นไปที่การฟังและเลียนแบบเสียงอย่างตั้งใจ 2) ด้านแรงจูงใจ นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากรูปแบบการสอนเน้นการปฏิบัติจริง ทำให้เห็นพัฒนาการของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม 3) ด้านความมั่นใจ นักเรียนมีความมั่นใจในการขับร้องเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้ฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองสามารถทำได้ และ 4) ด้านทัศนคติ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อาการขับร้องเพลงไทยมากขึ้น แสดงความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน สอดคล้องกับ Dansereau & Wyman (2020) ที่พบว่า นักเรียนแสดงสัญญาณของ "สมาธิที่ลึกซึ้ง" เมื่อทำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดมอนเตสซอรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรีก่อนจะนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ผู้สอนต้องคอยเป็นผู้แนะนำผู้เรียนขณะดำเนินกิจกรรมเพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.2 ผู้สอนควรมีเครื่องดนตรีไทยสำหรับเทียบเสียงร้อง และบรรเลงกำกับไปพร้อมกับการขับร้องของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจดจำเสียงทำนองและจังหวะของเพลงได้ถูกต้อง

1.3 ผู้สอนควรจัดเตรียมสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาการสอนตามแนวคิดการสอนดนตรีของมอนเตสซอรีกับเครื่องดนตรี

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้อื่น ๆ หรือศึกษาร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

เอกสารอ้างอิง

จิรภัทร ถิ่นทะเล และสิขณณ์เศก ย่านเดิม (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโสตทักษะทางดนตรีด้วยชุดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างโสตทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนขับร้องประสานเสียง โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 6(2), 31-41.

ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2540). *สาระดนตรีศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. _____ . (2545). *สาระดนตรีศึกษา*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทิยา ดันศรีเจริญ. (2545). เสริมสมองสร้างความสุขด้วยดนตรี. *สานปฏิรูป*, 5(53), 26-26.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 116 ตอนที่ 27ก. หน้า 4-8.

มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น. (2557). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวคิดของโซลตานิโคคาย*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รจนา ผาดไพบูลย์. (2550). *ศึกษาเทคนิคการขับร้องประกอบการแสดงละครในของครุภัณฑ์นา อยู่ยั่งยืน: กรณีศึกษาเรื่อง อิเหนา ตอนบุษบาชมศาล-ตัดดอกไม้-ฉวยกริช* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยา ศรีผ่อง. (2563). *ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยสำหรับพัฒนาศักยภาพของผู้ขับร้อง*. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.

- สมโภช รอดบุญ. (2518). *สังคีตนิยมเบื้องต้นว่าด้วยเพลงคลาสสิก*. นำอักษรการพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
- สิขณันเศก ย่านเดิม. (2558). แนวคิดทฤษฎีการสอนดนตรี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 19(2), 21-31. <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jfofa/article/view/8026/7187>
- สุพรรณิ เหลือบุญชู. (2565). *การสร้างสรรครูปแบบและกระบวนการสืบทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านการขับร้องเพลงไทยของศิลปินแห่งชาติสาขากการแสดงด้านคีตศิลป์*.
- Dansereau, D. R., & Wyman, B. (2020). A Child-Directed Music Curriculum in the Montessori Classroom: Results of a Critical Participatory Action Research Study. *Journal of Montessori Research*, 6(1), 19-31. <https://doi.org/10.17161/jomr.v6i1.10631>
- Dewey, J. (1897). My Pedagogic Creed. *The School Journal*, 54(3), 77-80. <https://infed.org/mobi/john-dewey-my-pedagogical-creed>
- Montessori, M. (1967). *The Absorbent Mind*. Holt, Rinehart and Winston.